

Stefan Löfven: Sommartal 2020

Talare

Stefan Löfven
Statsminister

Datum

23 augusti 2020

Plats

Bommersvik

För ett år sedan stod jag i ett somrigt Björneborg och höll sommartal. Det var varmkorv, musik, ballonger och väldigt mycket människor. Det var ett annat Sverige än i dag. Sedan dess har vårt land förändrats. Sverige, vi, har gått igenom en tuff tid på grund av det nya coronaviruset. Veckor har ibland känts som månader och månader som år. En tid där många blivit sjuka, avlidit, blivit av med jobbet eller arbetat under oerhörd press. I början av juni hade jag ett videomöte med iva-sjuksköterskan Matilda Nygren på Karolinska Universitetssjukhuset och några av hennes kollegor. Matilda Nygren sa: ”Vi är trasiga, vi är sjukskrivna, vi faller som dominobrickor”. Ett tungt vittnesmål från vardagen i Corona-Sverige. I dag vill jag tala om vårt land, vårt Sverige. Vi upplever en prövande period. En tid där vi sett både brister och styrkor i vårt samhälle. Och i dag vill jag tala om hur vi ska bygga det samhället starkare när vi väl är igenom krisen. För krisen är inte över. Svensk sjukvård har tack vare hög kompetens klarat av att hantera det nya coronaviruset. Men det hade inte gått utan storartade insatser från undersköterskor, sjuksköterskor, läkare, lokalvårdare och andra som jobbar på vårdcentraler, laboratorier, sjukhus och lasarett. De ska ha vårt tack, Sveriges tack. Visst är det så att antalet smittade blir färre. Visst är det så att människor som vårdas på sjukhus och inom intensivvården minskat kraftigt. Visst är det så att dödstaten sjunkit. Och det är tack vare människor som bor här i Sverige. Alla som tagit ansvar under året och gjort stora uppoffringar i vardagen. Alla som har följt myndigheternas rekommendationer, hållit avstånd och tvättat händerna. Er insats har varit avgörande för att begränsa smittspridningen. Din insats har hjälpt vården att mäkta med, och den måste fortsätta under hösten.***I dag talar jag som Socialdemokraternas partiledare, men också statsminister i ett land där vi, oavsett vad vi tror på, vad vi röstar på eller vilket fotbollslag vi hejar på, går igenom prövningar tillsammans. Som ett land. Jag talar ofta om ett starkare samhälle. Vissa tror att det enbart betyder en starkare stat. Det är långt ifrån hela sanningen. I ett starkare samhälle ingår bland annat alla som går till jobbet, uppfinningsrika företagare och ansvarstagande entreprenörer. Men också ideella

krafter och vanliga människors vilja att solidariskt ställa upp när det behövs. I början av sommaren hade jag förmånen att träffa några eldsjälar som gjort stora insatser för sina medmänniskor. Det var också ett videomöte förstås. Jag samtalade med Josefine, Alice, Birgit, Mattias, Eva, Lisa och My som under de gångna månaderna producerat skyddsutrustning åt vården, hjälpt kvinnor och män med mat- och medicininköp, stöttat det lokala näringslivet och genom sin musik glatt personer som är isolerade. Det finns många sådana eldsjälar runt om i vårt land. Jag tycker det är tydligt hur sådana här initiativ – där någon räcker ut en hand och säger ”jag finns här” – har skapat en förnyad känsla av gemenskap. Att sätta upp en lapp i sitt trapphus och erbjuda sina grannar hjälp med något så vardagligt som att handla mjölk eller kaffe, det är faktiskt en stor sak. Många vittnar om att krisen påmint om att vi inte bara är individer, utan är en del av en större samhörighet. Det vi sett under de gångna månaderna är hur ideal som medmänsklighet och solidaritet ser ut i praktiken. Vi ser hur starkt Sverige är när enskilda människor – antingen genom egna initiativ eller genom folkrörelser och föreningsliv – ställer upp för varandra. Vi ska bära med oss det, vi ska bära med oss den sammanhållningen, när vi nu tar oss an att bygga ett ännu starkare samhälle. ***Det vi går igenom tillsammans – den värsta pandemin på 50 år, ett av de största BNP-fallen sedan 1940-talet, risk för den högsta arbetslösheten sedan 1990-talskrisen – är exceptionellt. Den som i dag är ung kommer att få berätta om coronakrisen på ålderns höst, få svara på frågor från sina barnbarn om hur det var att leva 2020. Om den här tiden kommer det att skrivas romaner och poesi, det kommer göras filmer och musik. Kulturen är en grundbult för demokratin, bildningen, sammanhållningen och tilliten i samhället. Men i dag är situationen för kulturen mycket ansträngd. Trots den kreativitet och uppfinningsrikedom som landets kulturskapare uppåddat - för att erbjuda upplevelser och gemenskap till människor i en tid då det behövs som mest - så är kultursektorn i kris. Jag ser det. Jag förstår det. När bibliotek, teatrar, biografier och konsertlokaler stänger portarna blir tillvaron tyst och tom. Orter som annars sprudlar av liv mister delar av den kraft och lyster som kulturen skapar. Att utöva och ta del av kultur är ett befrielseprojekt för ens tankar och känslor. Det är därför regeringen under de senaste sex åren bland annat storsatsat på den kommunala kulturskolan, stärkt biblioteken och det fria kulturlivet och ökat det statliga stödet till regional och lokal kultur. Det är därför vi infört fri entré till de statliga museerna. Och under det här året har vi gått fram med krisstöd som betytt mycket för många. Jag lovar att vårt arbete med att värna svenskt kulturliv fortsätter. ***Vänner, Coronakrisen och de kriser som nu följer i virusets spår har tydliggjort hur vår värld är beskaffad. De globala klyftorna, den

ekonomiska ojämlikheten, maktbalanser som förändras. Även om vi förstått hur det ser ut, så är det som att allt framträder i ett nytt, skarpt ljus. Vi har sett att på platser där stora virusutbrott skett så har det ofta följt en diskussion om arbetsförhållanden, och det oavsett om det gäller tyska köttfabriker, brittisk klädindustri eller svenska äldreboenden. Jag tror att det där är viktigt att ha med sig när vi tittar på vad vi faktiskt gjort för att begränsa smittspridningen, säkra sjukvårdens kapacitet och värna samhällsviktig verksamhet. 1 februari klassade regeringen covid-19 som en allmän- och samhällsfarlig sjukdom. Vi sa tidigt att staten tar alla coronarelaterade merkostnader för hälso- och sjukvården och äldreomsorgen. Vi beslutade att inte stänga förskolor och grundskolor så att sjukvårdens personal kunde arbeta vidare och för att barn och unga skulle få en så normal tillvaro som möjligt under den här krisen. Ändå har coronaviruset visat att den välfärdsstat vi är så stolta över har klara brister. Inte minst när det kommer till äldreomsorgen. Det är en påminnelse om att det samhälle som pandemin drabbade inte var ett perfekt samhälle. Så därför ska vi inte tillbaka till hur allt var förut, hur saker fungerande förut. Vi ska bygga något bättre. Det är nu vi måste ta itu med det. Det är nu vi måste agera. Vi har förmått att ta stora steg förut. Vi socialdemokrater var med om att göra om gamla tiders daghem, med sitt fokus på omsorg, till förskolans pedagogiska och stimulerande miljöer. Vi gjorde det genom ett strategiskt, målmedvetet arbete och med fokus på personalen. Förskolan har nu sin läroplan där det slås fast att verksamheten ska utformas med utgångspunkt i barnens tankar och erfarenheter. Det är inte konstigt att svenska föräldrar är så nöjda med förskolan. Förskollärarna och barnskötarna har ju tillsammans gjort verksamheten, som en del fortfarande kallar dagis, till något av det bästa med svensk välfärd. Det är dags att vi nu gör samma resa med äldreomsorgen som vi har gjort med förskolan. Vi förväntar oss allihop att äldreomsorgen ska ge våra anhöriga – och oss själva vad det lider – ett värdigt och anständigt liv. En människa som på grund av sin ålder behöver samhällets stöd ska kunna känna livsglädje, gemenskap och trygghet. Det ställer höga krav på personalen. Att arbeta inom äldreomsorgen kräver fysisk styrka, empati, lyhördhet, flexibilitet, kunskap i omvårdnad och kännedom om funktionsnedsättningar. Då är det inte rimligt att bland den kommunala äldreomsorgens personal i Stockholm är fyra av tio visstidsanställda med timlön. Det är inte rimligt att fyra av tio av den svenska äldreomsorgens medarbetare anser att det är svårt att kombinera jobbet med familjelivet. Det är inte rimligt att var tionde anställd i äldreomsorgen varje vecka arbetar delade turer – alltså att en arbetsdag delas upp i flera arbetspass med obetalda uppehåll däremellan. Personalen gör förstås sitt bästa. Men välfärden kan inte till stora

delar bäras upp av människor som på grund av sina arbetsvillkor har en osäker inkomst, sämre löneutveckling, lägre pension och kanske inte ens får ta del av samma utbildningsinsatser som sina fastanställda kollegor. Det får vara slut på det här nu. Det måste finnas ett kontrakt mellan generationerna där ingen ska behöva frukta att åldras. Det kontraktet ska vi återupprätta. Som gammal ska du veta att du får en bra vård och omsorg, oavsett om du bor i Kiruna, Stockholm eller Strömstad. Då krävs det goda arbetsvillkor för de anställda. Då krävs det att alla anställda har rätt kompetens och erbjuds språkträning för att förbättra sin svenska. Då krävs det att det finns chefer och ledare som får rätt förutsättningar. Det är nu vi måste se till att det sker.*** Och när jag säger ”vi”, då menar jag vi. Alla vi som bor här, i Sverige. När jag, och andra makthavare, har pratat om att var och en av oss har ett ansvar att förhindra smittspridning, att skydda äldre och andra riskgrupper – då har nästan alla tagit det ansvaret. Trots att så mycket i politiken under de senaste åren handlat om polarisering och låsningar så har medborgarna visat omsorg och gemenskap. Jag tror det är för att vi, trots allt, har ett samhälle där vi visar omsorg om varandra. Och de här månaderna har vi sett hur starkt känslor av gemenskap och solidaritet lever. Tage Erlander återkom ofta till ett motto som han hade hämtat från Hjalmar Branting: ”Det är på dig det beror. Du har din framtid i dina egna händer. Människligheten ställs inte inför större problem än vad den har krafter för att lösa.” När Hjalmar Branting förde fram arbetarklassens krav på rösträtt och arbetstidsförkortning så var det krav från en gemenskap av individer. I kampen för att Sverige skulle bli en demokrati vädjade han till människors förnuft och ansvarskänslor. Det där har jag tänkt på en del under de här månaderna. Coronakrisen har gjort att det råder ett nytt politiskt läge i Sverige och alla partier i riksdagen behöver nu formulera sina idéer om hur ett anständigt samhälle ska se ut och fungera. Men politiska löften infrias bara genom människors personliga engagemang och en levande omsorg människor emellan. Social utjämning eller en hållbar utveckling blir bara verklig när människor visar hänsyn, känner solidaritet och tar ansvar för varandra. Det blir inget demokratiskt, jämlikt och jämställt samhälle om inte medborgarna vill. Drömmar och ambitioner kräver allas vårt ansvar. Den här våren har vi alla fått det bevisat för oss att människor vill. Vi vill göra gott. Vi vill ha ett sammanhang. Vi vill finnas där för varandra.*** Vänner, Under den här coronasommaren har Sverige skakats av grovt våld. Jag tänker framför allt på den 12-åriga flickan som sköts ihjäl i Norsborg. Mördandet och skjutandet fyller mig med vrede men också med en beslutsamhet. I ett starkare samhälle finns det ingen plats för gängkriminella, maffiabossar och smågangstrar som slår sönder livet för vanliga

familjer. Nu rustar vi upp polisen med fler anställda och nya verktyg för att kväsa de yrkeskriminella. Sedan början på 2016 har antalet polisanställda ökat med 5 000 och antalet anställda poliser har ökat med cirka 900. Det finns i dag cirka 20 800 poliser i Sverige, och det är det högsta antalet vi någonsin har haft. Men det räcker inte. Vi måste också se till att dagens barn inte blir morgondagens gängmedlemmar. Vi måste stoppa nyrekryteringen. Och där måste hela samhället hjälpas åt. Polisen talar om att det behövs satsningar på bland annat skola och socialtjänst för att vi långsiktigt ska klara det här. Vi kan knäcka våldsspiralen och återupprätta tryggheten - och vi måste göra det med samma beslutsamhet, samma självdisciplin och med samma ansvarskänsla för varandra som vi visat under den här tiden. Så här skriver Bengt Cidden Andersson i sin dikt "Brobygget" från 1990. "Att bygga tillsammans är att lyssna på varandra. Avståndet mellan oss får inte bli så långt att vi måste skrika. Ögonkontakten när den säkraste armeringen i det brobygget som ständigt pågår in i nästa dag." Vår gemensamma uppgift är att ta det vidare. Tillsammans kan vi bygga en bro. Tillsammans ska vi bygga ett bättre Sverige. Och kring den uppgiften ska vi samla alla goda krafter. *** I arbetarrörelsens efterkrigsprogram, som publicerades krigsåren 1944, stakades vägen ut mot ett samhälle med full sysselsättning, rättvis fördelning och hög levnadsstandard. Kontinenten låg i ruiner när vårt parti lovade väljarna omfattande sociala reformer, full sysselsättning, skattefinansierade trygghetssystem och dugliga bostäder för alla. Arbetarrörelsen lovade en bättre framtid – och arbetarrörelsen levererade. Samhället ska vara starkt så att människor slipper vara svaga, säger vi ju. Vi säger det, för att vi vet att vi blir starkare när alla hjälps åt. Vi säger det, för vi vet att vi får ett bättre samhälle när alla får vara med. Vi säger det, för att vi vet att kriser kan knäcka människor och för att vi vet att den som redan lever på marginalerna löper störst risk att bli stukad. När kriser rullar in över vårt land så är det vår uppgift att stå upp för människors trygghet. Vi vet också att med en historisk kris kommer nya möjligheter. Då är det vår uppgift att se till att alla människor har förmåga att ta vara på de nya möjligheterna. Men det är inte alltid som de som styrt brytt sig om det där. Det såg jag inte minst som IF Metall-ordförande vid den stora finanskrisen för ett decennium sedan. Vi dras fortfarande med effekterna av det i form av fattigdom, ojämlikhet, långtidsarbetslöshet. I missmodet växer misstänksamheten och ilskan. Men det är ingen naturlag som säger att det måste bli så. När vi nu gemensamt börjar lyfta Sverige ur krisen är det människorna som kommer först. Varför? Jo, för att den ekonomiska återhämtningen ytterst handlar om människors levebröd, bostäder och besparingar. Varje man eller kvinna som tvingas ut i arbetslöshet är

en personlig tragedi. Varje huslån och hyra som inte kan betalas är en katastrof. Varje småföretagare som går i konkurs är en dröm som krossas. Det är omvälvningar i enskilda människors liv men det är också gemensamma samhällsproblem som riskerar att bli ett hot mot vår välfärd och mot vår samhällsmodell. ***Vänner, Återhämtningen är inget som kommer hända av sig själv. Om politik är att vilja, då kanske man kan säga att återhämtningen är att välja. Välja hur vägen framåt ska se ut. Det finns partier i Sveriges riksdag som tycker att nedskärningar i välfärden och i socialförsäkringarna ska betala åtgärdspaketet. Att de bästa stimulansåtgärderna är stora skattesänkningar för redan välbeställda. Vi tror inte på det. I varje förhandling, i varenda diskussion så står vi upp för ett annat vägval. Vi väljer alltid välfärden – vi väljer vården, skolan, äldreomsorgen. Det är därför över 100 000 fler arbetar i välfärden än när den här regeringen tillträdde för sex år sedan. I år har vi gjort historiska satsningar på välfärden. 26 nya miljarder i generella statsbidrag har gått till kommuner och regioner. Staten tar, som jag sa tidigare, alla merkostnader inom sjukvården och i äldreomsorgen kopplade till utbrottet av covid-19. Vi väljer äldreomsorgen. Vi satsar två miljarder över två år på ett äldreomsorgslyft – en kompetenssatsning där ny och befintlig personal ges möjlighet att utbilda sig till vårdbiträde eller undersköterska på betald arbetstid. Beräkningar visar att satsningen kommer leda till 10 000 nya tillsvidareanställningar på heltid inom äldreomsorgen. Vi valde att stärka välfärden när den stod inför ett sammanbrott. Och vi valde jobben. I våras, när coronakrisen blev en ekonomisk kris av historiska proportioner gick Socialdemokraterna, tillsammans med Miljöpartiet, Liberalerna och Centerpartiet, fram med krispaket som värnar löntagare och företagare. Vi valde satsningar på aktiv arbetsmarknadspolitik, vi valde att stärka arbetslöshetsförsäkringen, vi valde att bygga ut systemet med korttidspermitteringar. Vi valde att skydda löntagare från privatekonomisk ruin. Nu har vi en historisk möjlighet att göra sakerna som både får hjulen att rulla men också löser de samhällsproblem som coronakrisen satt i obarmhärtig blyxtbelysning. Den förra mandatperiodens investeringar i äldreomsorgen, sjukvården och skolan visar vägen framåt. Vi ska skapa nya jobb. Vi satsar på vägar, järnvägar och bostadshus. Vi ska ge människor möjlighet att ta de nya jobben. Vi väljer välfärden och vi ska ha världens bästa äldreomsorg! Vi väljer att öka takten i klimatomställningen. ***Vi ska använda allt det engagemang, all den värme, all den kraft som visat sig i coronakrisen och vi ska bygga ett starkare samhälle. Vi ska tillsammans jobba Sverige ur krisen. Vi ska bära varandras bördor. Vi ska se varandra i ögonen och vi ska bygga tillsammans. Det är vår gemensamma uppgift. Tack för att ni lyssnat.

Taggar

2020, 2020-tal, Man, Politiska tal, Socialdemokraterna, Sommartal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/stefan-lofven-sommartal-2020>